

Visueel aantrekkelijke bomen: van bolcatalpa tot meerstammige Pinus

Smaken verschillen

Visueel aantrekkelijke bomen ... Tsja, wat zijn dat? Iedereen aan wie je die vraag stelt, zal een ander antwoord geven. Een hovenier heeft vaak wel een mening over wat een visueel aantrekkelijke boom is, maar uiteindelijk gaat het daar niet om. De opdrachtgever bepaalt.

Auteur: Marion de Graaff

'Als je mij vraagt naar visueel aantrekkelijke bomen, denk ik vooral aan *Topiary* en aan meerstammige bomen', zegt Brenda Swinkels van Smits Boomkwekerij. Smits is bekend om zijn assortiment *Topiary* en teelt en snoeit op innovatieve wijze *Taxus baccata*, *Carpinus betulus*, *Prunus lusitanica*, *Osmanthus*, *Ilex awquifolium* en groen- en roodbladige *Fagus sylvatica* in bollen, kegels, kubussen, piramides en bijenkorven. Vormsnoei kan de stijl en architectuur van bouwwerken versterken en zo het karakter van een gebouw ondersteunen.

'Het zijn levende kunstwerken', zegt Swinkels. 'Maar in Nederland is die markt lang niet zo groot als in het Verenigd Koninkrijk. Wat als visueel aantrekkelijk geldt, is dus ook afhankelijk van de cultuur. Het verschilt van land tot land. In Oost-Europa houdt men van bontbladige bomen; die zien we in Nederland nu opkomen door de vintagetrend in de binnenhuisarchitectuur.'

Van keurig tot krom

Swinkels merkt dat er bij Smits veel vraag is

Brenda Swinkels van Smits Boomkwekerij

‘Tuinarchitecten, hoveniers en particulieren komen bij ons om bomen uit te kiezen. Daarbij gaat het om smaak, maar ook de omstandigheden moeten kloppen. Pas als aan alle voorwaarden is voldaan, zoals de juiste grondsoort, ruimte en het juiste licht, kan een boom echt visueel aantrekkelijk worden. *Acer palmatum*, bijvoorbeeld, houdt van een humusrijke, licht zure bodem. Hij staat graag in de schaduw van een hogere loofboom. Zet je hem in zijn eentje op pure zandgrond, dan zal deze soort het zwaar hebben.’

Een visueel aantrekkelijke boom is wat Swinkels betreft altijd een boom die past bij de omstandigheden. ‘Dat geldt voor de bodem, maar ook voor de omgeving’, zegt ze. ‘Klopt alles, dan zit de boom gezond in blad of naald en laat hij groei zien. Eigenlijk is dat waar het begint. Goede omstandigheden – daar hoort

ook nazorg en bewatering gedurende de eerste drie jaar bij – zijn een voorwaarde om een boom mooi te laten uitgroeien. Waarbij – ik zei het al eerder – smaak ervoor zorgt dat de ene hovenier, kweker of opdrachtgever iets totaal anders kan verstaan onder “visueel aantrekkelijk” dan de andere. Bont of effen blad, groenblijvend in de winter, bloesem en vruchten dragend in de lente, het is allemaal een kwestie van smaak. Die kenmerken beperken de keuze weer, tot er uiteindelijk één boom overblijft. We komen er altijd uit, hoor.’

Bezoek aan kweker

Het begrip visueel aantrekkelijk is dus enorm subjectief. Swinkels raadt hoveniers aan om een tuinontwerp niet helemaal zelf in te vullen, maar ruimte te laten. ‘Tekent ergens een boom en plan samen met de klant een bezoek bij een kweker. Als duidelijk is hoe de omstandighe-

naar meerstammige bomen. ‘Wij hebben ons assortiment daarin echt uitgebreid. Het mag weer wat wilder in de tuin. Meerstammigen zorgen met hun speelse en open structuur voor een natuurlijke uitstraling. De beleving van zo’n boom is heel anders dan van een laanboom.’ Smits werkt hard aan de uitbreiding van de kwekerij met een ‘verkoopspark’. Swinkels: ‘In die parkachtige omgeving zullen onder andere onze meerstammige bomen op een natuurlijke manier in het landschap staan en optimaal tot hun recht komen.’

Ook bij meerstammigen is smaak een aspect. Juist omdat smaken zo enorm verschillen, heeft Smits veel verschillende soorten meerstammigen, waaronder *Magnolia*, *Amelanchier lamarckii*, *Acer palmatum* en meerdere varianten van *Prunus*. ‘De ene meerstammige is de andere niet, natuurlijk’, zegt Swinkels. ‘Er bestaan heel “keurige” soorten, maar er zijn er ook bij die extreem grillig of krom zijn. Om wat te noemen: *Liquidambar* groeit van nature recht omhoog. De meerstammige variant heeft dan ook een wat brave uitstraling. Neem je bijvoorbeeld *Parrotia persica* of *Nothofagus antarctica*, dan heb je te maken met bomen die van zichzelf al heel grillig zijn. Die vind ik zonder blad bijna nog mooier dan met blad, omdat je dan de structuur van de boom of struik goed ziet.’

Omstandigheden

Op het containerveld is het gevarieerde aanbod van Smits goed te zien. Swinkels:

Het mag weer wat wilder in de tuin. Meerstammigen zorgen met hun speelse en open structuur voor een natuurlijke uitstraling’

den bij de klant thuis zijn, kunnen we hier snel laten zien wat er binnen die kaders mogelijk is. Als hovenier let je op het "technische" gedeelte: standplaats, bodemsoort etc.; klanten kijken vooral wat ze visueel aantrekkelijk vinden.' Dat een bezoek aan een kweker belangrijk is,

'Klanten zien het bezoek aan de kweker als een uitje: hoe vaak zoek je in je leven nou een boom uit?'

illustreert Swinkels aan de hand van voorbeelden: 'Een particuliere klant kwam langs. Zijn hovenier en tuinarchitect hadden al een ontwerp gemaakt. In het plan stonden verschillende fruitbomen, maar de klant wilde liever geen boom met vruchten met het oog op wespen. Bij ons op de kwekerij zag de klant veel andere mogelijkheden. In zo'n geval kan de tuinarchitect zo sturen dat het oorspronkelijke beeld van de tuin niet te veel verandert. Dat plan is uiteindelijk aangepast. We hebben hier ook weleens een klant gehad die ter plekke switchte van een *bolcatalpa* naar een meerstammige *Pinus*. Dat ziet er natuurlijk wel heel anders uit, maar ja, zo kan het gaan. Een ander voorbeeld betrof de aanleg van een tuin bij een verzorgingstehuis. De architect en hovenier maakten samen een rondgang door onze kwekerij en ontworpen daarna de tuin. Zij kozen voor inheemse bomen, waarbij de biodiversiteit een belangrijke factor was. Ze kwamen uit op een *Quercus robur*, een grote *Metasequoia glyptostroboides* en meerdere exemplaren *Acer campestre* en *Cornus kousa chinensis*. Die vormen samen een visueel aantrekkelijk geheel, waarin het stoere beeld van de eik en de veldesdoorn mooi combineert met de elegante bloemen van de Chinese kornoelje.'

Perfectie in imperfectie

Wat vindt Swinkels zelf mooi? 'Ik heb een heel brede smaak, maar over het algemeen houd ik van bomen die niet helemaal perfect zijn. Een gekke kromming, een bijzondere vorm, een vertakking op een afwijkende hoogte, dat soort dingen. En dat mag er bij ons gewoon

zijn, gelukkig. Ik heb niet één favoriete boomsoort. Mag ik er een paar noemen? *Acer griseum* vind ik fantastisch! Maar ik kan ook enorm genieten van *Tilia henryana* met zijn heerlijke geur en prachtige gezaagde bladeren. Op de kwekerij staat een prachtige ceder met een mooie kroon ... en zo kan ik nog wel even doorgaan. Het gaat mij dus meer om de vorm dan om de soort. Als de vorm er mooi in zit, vind ik het persoonlijk niet zo belangrijk of er nou een wit of een geel bloemetje in zit. Maar dat is mijn persoonlijke mening, hoor!'

Inspiratie

In het bomenpark bij Smits in Molenschot zijn al zeshonderd bomen geplant. Al deze bomen staan in een airpot, omdat die perfect is voor de kluiten van bomen en omdat ze dan jaar-rond geplant kunnen worden. 'Het is nogal een project en we doen dat allemaal naast onze gewone werkzaamheden', legt Swinkels uit. 'Het duurt ongeveer twee jaar voor het hele park aangelegd is; we zijn nu op de helft. Deze herfst en komende winter gaan we de hagen planten om structuur in het park aan te bren-

gen. Het park is vooral bedoeld om inspiratie op te doen. Voor zowel de tuinarchitect en de hovenier als de klant geldt dat je moet weten wat er bestaat, voordat je het kunt toepassen of ervoor kunt kiezen.'

'Er zijn veel tuinontwerpen waarin een boom het verschil maakt; het is een pronkstuk. Daarom juichen we het toe als de klant zelf een boom komt uitmerken. Precies die boom staat dan op een gegeven moment in die tuin. Klanten zien het bezoek aan de kweker echt als een uitje; hoe vaak zoek je in je leven nou een boom uit? Het is een keuze voor de lange termijn. Een boom wordt naarmate de leeftijd

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!